

Nr 24

Av herr Wiklund, om åtgärder för att tillgodose kravet på diskretion vid postförsändelser från polismyndigheter m. fl.

Meddelanden till enskilda personer från polismyndigheter (t. ex. kallelse till förhör i samband med utredning) eller domstolar sänds i vissa fall per post med användande av tjänstebrevsrätt, varvid det enligt föreskrift i 3 § Kungl. Maj:ts förordning angående utgörandet av postavgifter för tjänsteförsändelser är nödvändigt att på försändelsen tydligt utsätta avsändande myndigheters namn. Även vissa andra myndigheter, verksamma inom eller i gränstrakten av rätts- och polisväsendet, sänder på enahanda sätt meddelanden av olika slag till enskilda personer (åklagarmyndigheter, indrivningsverk, delgivningscentraler). Det har vid olika tillfällen påtalats att det i dylika sammanhang rimliga kravet på diskretion i viss mån efter-sättes genom dylika tjänstebrevsförsändelser. Detta är särskilt påfallande, då meddelande sändes som öppet brev eller brevkort. Det lär förekomma att den som inte anträffats med stämning genom s. k. stämningsmansdelgivning (och stämningen därför överlämnats till t. ex. den stämdes hustru) får ett meddelande per öppet brevkort om nämnda åtgärd. Redan påtrycket på tjänsteförsändelser angivande avsändande myndighetens namn kan i här avsedda fall leda till oriktiga slutsatser om att mottagaren t. ex. ställts eller står under åtal för brott eller på grund av annan misskötsamhet än brott har med polisen att göra.

Ett minimikrav torde vara att meddelanden per post till enskild person från »känsliga» myndigheter av exemplifierad karaktär alltid sändes i slutet kuvert. Denna ordning torde också allmänt tillämpas av sådana kommunala myndigheter som socialnämnder, barnavårdsnämnder och nykterhetsnämnder i syfte att förhindra att tjänstebrev från dessa vållar olägenheter för mottagaren. Därtill kommer att sådana brev inte endast frankeras på vanligt sätt — de nämnda kommunala myndigheterna saknar ju tjänstebrevsrätt — utan ofta torde förses med camouflerad avsändaradress, t. ex. en postboxadress eller namnet på den tjänsteman hos den avsändande myndigheten som handlägger ärendet, samt därtill endast myndighetens gatuadress. Man begagnar härvid också vanligen förekommande typer av kuvert utan något som helst tryck, som skulle kunna ge omedelbar vägledning om vilken myndighet, som är avsändare. Samma camoufleringsmetoder användes för olika slag av korrespondens per post mellan kriminalvårdens organ och dess klienter, t. ex. mellan skyddskonsulenter och villkorligt

dömda eller frigivna, och detta trots att dessa organ är statliga med tjänstebrevsrätt (bl. a. förser man sålunda postförsändelser av nu åsyftat slag med frimärke och avstår alltså i dessa fall från tjänstebrevsrätten).

Poststyrelsen har i ett yttrande till rätts- och polisdirektionen i Stockholm den 6 september 1963 i ovan resta spörsmål förklarat sig »införstådd med att adressat till tjänsteförsändelse i en hel del fall kan vållas olägenheter på grund av avsändarbeteckningens karaktär». Att sådan beteckning måste användas på tjänsteförsändelser sammanhänger med behovet av kontroll över sådana försändelser, för vilka ju postverket uttager ersättning enligt särskilda regler. Tjänstebrevsrätten innebär strängt taget »endast en av praktiska skäl betingad förenklad form för postavgifternas erläggande». »Det enda sättet» — fortsatte poststyrelsen — »att i nuvarande läge lösa här ifrågavarande problem synes enligt styrelsens mening vara, att vederbörande avsändande myndigheter frankerar sina försändelser.»

Det är givetvis svårt att fastställa hur pass omfattande här åsyftade olägenheter är, men man torde kunna utgå från att dessa inte är oväsentliga. Belägg härför är den omständigheten att de i det föregående nämnda kommunala myndigheterna ansett sig böra med de metoder som tidigare angivits dölja vem som är avsändaren av dessa myndigheters postförsändelser till enskilda personer, i första hand klienter, och att t. o. m. den statliga kriminalvården med avstående från sin tjänstebrevsrätt förfar på likartat sätt.

Sett ur kostnadssynpunkt torde intet hinder föreligga för domstolar och polismyndigheter att övergå till en ordning för postförsändelser till enskilda personer, vilken motsvarar den av kriminalvården tillämpade och bättre tillgodoser ett naturligt krav på diskretion. Postavgifter skall ju under alla förhållanden uttagas; givetvis bortses härvid från det extra besvär — med ev. kostnadsökning — frankering av försändelserna kan medföra. Anses detta besvär betydande, t. ex. hos större domstolar och polismyndigheter med omfattande klientel, kunde man måhända utrusta dessa större myndigheter med frankeringsmaskin. I stämpelavtrycket från en sådan maskin finns ett licensnummer med mycket liten stil, vilket kunde användas för poststyrelsens kontroll av dessa tjänsteförsändelser. Ett annat sätt vore att den avsändande myndigheten på de helt neutrala kuvert som förutsättes skola användas med tryck angav endast ett hemligt nummer, som poststyrelsen hade att utdela. Detta nummer skulle i camoufleringssyfte eventuellt kunna variera från ett år till ett annat. Detsamma kunde gälla vederbörligt licensnummer, om man väljer utvägen med frankeringsmaskin. Helt utslutet vore det måhända inte heller att ifrågavarande myndigheter på grund av själva karaktären hos dessa myndigheter finge rätt att sända tjänsteförsändelser utan annat påtryck än ordet »Tjänste». Poststyrelsen skulle då ha att på annat sätt öva sin kontroll och mäta statsverkets kostnad för sådana försändelser.

Givetvis fordrar förändringar av nu antydda art att förordningen angående postavgifter för tjänsteförsändelser överses.

Med hänvisning till vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder — i första hand genom utredning och vid behov förslag till riksdagen — för att få till stånd en sådan ordning vid befordran av postförsändelser till enskilda personer från polismyndigheter, domstolar och åklagarmyndigheter (ev. även från andra »känsliga» statsmyndigheter, som inte redan själva vidtagit dylika åtgärder, t. ex. delgivningscentraler), att utomståendes möjlighet att draga slutsatser rörande karaktären av den avsändande myndigheten så mycket som möjligt försvåras.

Stockholm den 13 januari 1965

Daniel Wiklund

Nr 25

Av herr Börjesson i Falköping m. fl., om *statligt stöd till vård utomlands av kroniskt sjuka.*

(Lika lydande med motion nr 19 i Första kammaren)

I alla politiska läger synes numera enighet råda om att de handikappades situation kräver väsentligt ökad uppmärksamhet i vårt samhälle. Förutsättningarna ter sig därför gynnsamma att vinna allmän uppslutning kring åtgärder efter helt nya linjer för att rätta till de hittills ofta försummade förhållandena för våra kroniskt sjuka.

I detta sammanhang förtjänar vissa speciella vårdmöjligheter för MS-sjuka intresse. I trakten av Los Christianos på Teneriffa, där stiftelsen Vintersol, som har starkt stöd av bl. a. Stockholms stad och Stockholms läns landsting, sedan 1960 förberett ett specialistsjukhus för MS-sjuka och reumatiker, finns sedan några år ett på privat väg uppfört hem för handikappade, benämnt Casa Suecia. Initiativet till detta hem, som rymmer plats för tio patienter jämte behandlings- och terapilokaler m. m. och f. n. är centrum för ett 40-tal sjuka svenskar — flertalet inackorderade i samhället — har tagits av en grupp handikappade, vilka här funnit en miljö och ett klimat som väsentligt mildrat deras plågor och i vissa fall möjliggjort mycket avsevärd förbättring. Utgiften för inackordering på hemmet, som drog en byggnadskostnad på 120 000 kronor, har varit 14:50 kronor per dag — en jäm-